

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

Vyhodnocení

V průběhu záchranného výzkumu získaný nálezcový soubor představuje typickou kolekci sídlištní keramiky pozdní doby laténské. Převažují hrncovité a situlovité tvary se svisle rýhovaným povrchem, které jsou v některých případech na dnech opatřeny značkami. Vyrobeny jsou většinou z grafitového materiálu. Časté jsou též hmce – a větší zásobnice – se zdrsňovaným povrchem na výduť a se smolným nátěrem pod okrajem. V menším počtu je zastoupena jemná, na kruhu točená keramika cihlové barvy. Zdobení povrchu malovanými vzory nebylo v tomto souboru zaregistrováno. Značný podíl patří v této kolekci keramice zhotovené bez užití hrncářského kruhu. Keramické nálezy doplňují drobné fragmenty železných hřebíků a ojedinělý nález železné spony spojené konstrukce. Oproti analogickým sídlištím (např. Bořítov) je nevýrazné zastoupení železných nástrojů určitě překvapující.

Podle předběžného zhodnocení nálezů lze existenci laténského sídliště v Blansku zařadit do relativně-chronologických stupňů LT C2–D1. Nejbližší analogií této lokality je nížinné sídliště v Bořítově (okr. Blansko), jehož doba vzniku a trvání spadá do téhož časového úseku (Čižmář 1990, 311 d.).

Na základě terénních pozorování se zdá, že zjištěná část sídliště je jednofázová a k superpozici objektů různého stáří nedocházelo (vyjma recentní drenážní jámy). Odkryta byla pouze okrajová plocha sídliště v blízkosti vodoteče. Nachází se na mírném k západu otevřeném svahu, těsně nad širokou údolní nivou řeky Svitavy. Okraj sídliště je ve směru na sever a západ vymezen dnes již neexistujícím korytem potoka Sloupečnicku. Podle předběžného vyhodnocení odkrytých objektů se zdá, že záchranným výzkumem dotčená plocha zahrnuje spíše hospodářskou periferii tohoto sídliště. Koncentrace vyšších struktur v severozápadním rohu plochy a početné menší jámy naznačují především hospodářské využití této části sídliště. Velké množství zjištěných kúlových jam poukazuje na existenci nadzemních staveb, rekonstrukce jejich půdorysů je ovšem velmi problematická. Z celkového plánu je evidentní, že záchranný výzkum odkryl pouze jihozápadní okraj nížinného sídliště, jehož centrální část se pravděpodobně nachází výše po svahu v severo- resp. jihovýchodním směru, v prostoru dnes již zastavěném.

Nížinné sídliště tohoto typu nacházela svoji hospodářskou základnu zřejmě v zemědělství. Obecně lze vyslovit domněnku, že zemědělské zázemí blanenské osady bylo vázáno právě na hnědozemě na sprašových pokryvech či svahovinách, které se v jednotlivých okrscích vyskytují v bezprostředním okolí na svitavském levobřeží a reprezentují pro pěstování plodin vůbec nejhodnotnější

půdní typ Blanenského prolomu (srov. Mašát/Kalenda 1967).

Jiří Doležel, Balázs Komoróczy, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Čižmář, M. 1990: Die Erforschung der spälatènezeitlichen Siedlung in Bořítov, Bez. Blansko (Mähren, ČSFR). Arch. Korrb. 20/3, 311–315.

Mašát, K., Kalenda, M. a kol. 1967: Komplexní průzkum zemědělských půd ČSSR. Půdy okresu Blansko, genetická a agronomická charakteristika. Rkp., Ústav pro zúrodnování půd, Praha-Suchdol.

Resumé:

Blansko (Bez. Blansko), „V Dílech“, L. Daňka Str. Laténezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

BLATEC (okr. Olomouc)

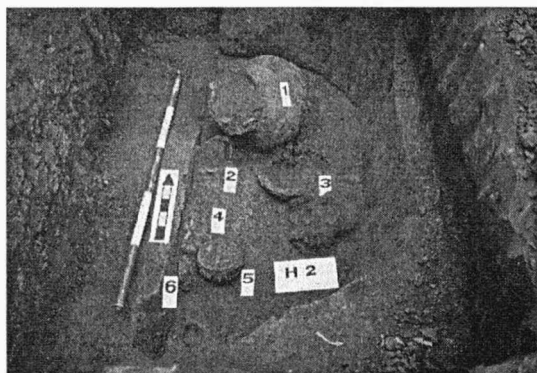
„Za Nádražím“. Halstat. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

V červenci 2001 byly na AC VMO nahlášeny zemní práce uskutečňované při kopání rýhy pro optický kabel na lokalitě Blatec „Za Nádražím“. Při kontrole bylo zjištěno, že výkop narušuje několik archeologických objektů. V průběhu záchranného výzkumu, bylo objeveno 8 pravěkých objektů a také 6 žárových hrobů. Lokalita Blatec „Za Nádražím“ se nachází na jih od obce Kožušany-Tážaly u silnice do obce Charváty, na horní části prudkého svahu terasy řeky Moravy. Nadmořská výška této lokality je 214,0–228,0 m.

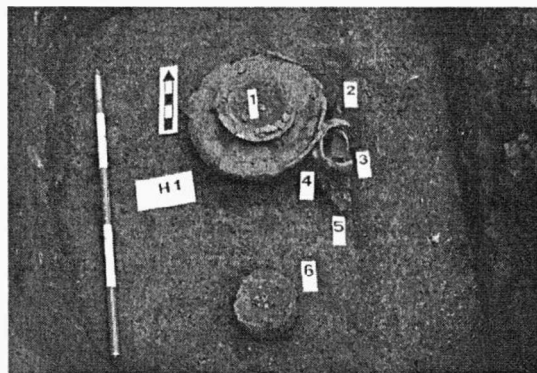
Většina objektů (hlavně hrobové celky) byla vykopána do dosti silné vrstvy orníční i podorníční půdy. Celková mocnost ornice v místech archeologických nálezů byla cca 0,50 až 0,80 m, vrstva podorníční hlíny měla i přes 1,20 m, což byla také maximální hloubka výkopu pro optický kabel.

Ve výkopu přímo u silnice byly nalezeny čtyři sídlištní objekty a všechny prozkoumané hroby. Objekty měly různé tvary, dva z nich (obj. č. 40, 41) měly trychtýřovitý řez; kvůli omezené hloubce výkopu nebyly však zachyceny jejich dolní části. Další dva měly řez buď vanovitý (obj. č. 42) nebo mísovitý (obj. č. 43); jejich maximální rozměry zachycené na profilu výkopu byly (délka x hloubka): obj. č. 40: 1,80x0,72 m; obj. č. 41: 1,75x0,75 m; obj. č. 42: 6,00x0,65 m; obj. č. 43: 2,20x0,72 m. Jejich zástyp tvořila tmavě hnědočerná nebo šedočerná hlína. Ve zkoumaných objektech byl nalezen velmi malý počet archeologických artefaktů, většinou kousky mazanice a atypické střepy, na základě kterých je bylo možno zařadit rámcově do pravěku.

Zásypy žárových hrobů byly nerozlišitelné od podorniční vrstvy, do které byly zapuštěny, takže tam na jejich přítomnost ukazovaly jen střepy na profilu výkopu. Aby neutrpěla kvalita zkoumaných celků, byl výkop pro kabel rozšiřován na obě strany.

Obr. 5. Blatec, „Za Nádražím“. Hrob č. 2.
Blatec, „Za Nádražím“. Grab Nr. 2.

Obr. 6. Blatec, „Za Nádražím“. Hrob č. 1.
Blatec, „Za Nádražím“. Grab Nr. 1.

Obr. 7. Blatec, „Za Nádražím“. Hrob č. 3,
pohled na malovanou keramiku.
Blatec, „Za Nádražím“. Bemalte Keramik
in dem Grab Nr. 3.

Obr. 8. Blatec, „Za Nádražím“. Hrob č. 5.
Blatec, „Za Nádražím“. Grab Nr. 5.

Na základě nalezené hrobové keramiky je bylo možno zařadit do halštatského období. Počet nádob v hrobech kolísal od 2 do 7, v nejbohatším hrobě bylo nalezeno 36 nádob, včetně 3 nádob s malovanou výzdobou. Kromě keramiky se v hrobech našly zbytky drobných bronzových i železných předmětů. Přestože tvary objektů nebyly čitelné, zdá se, že se jednalo o jámy s kruhovým nebo oválným půdorysem rovných nebo lehce šikmých stěn a s rovným dnem. Velikost hrobových jam byla skoro stejná: 1,00 až 1,50 m v průměru a hloubka od 1,00 do 1,40 m.

Poslední archeologické objekty byly objeveny v úseku rýhy, která probíhala po svahu kopce, směrem od silnice k údolí Moravy. Jednalo se o 4 sídlištní jámy, případně hliníky, u kterých také nebyly zjištěny jejich celkové rozměry. Kvůli dost rychlému postupu prací (výkop s optickým kabelem byl už částečně zasypaný) se nepodařilo zachytit dna objektů. Byly to objekty většinou mísovitého tvaru a jejich maximální délky zachycené na profilu výkopu byly: obj. č. 44: 1,76 m; obj. č. 45: 4,80 m; obj. č. 46: cca 6,00 m; obj. č. 47: 1,80 m.

Arkadiusz Tajer, AC VM Olomouc

Resumé:

Blatec (Bez. Olomouc), „Za Nádražím“. Hallstattzeit. Brandgräber, Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (k. ú. Dvorská, okr. Brno-město)
„Dolní kobylnické šíře“. Doba laténská. Sídliště.
Záchranný výzkum.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu „Tranzitní telekomunikační trasy“ na okrese Brno-město, k. ú. Dvorská, byly zjištěny ve výkopu čtyři zahloubené objekty (srov. kap. Středověk a novověk). Dva z nich můžeme přiřadit do doby laténské, v jednom nebyl nalezen střeptový materiál, a proto nemohl být datován.

Tomáš Berkovec, Andrea Matějicková, ÚAPP Brno

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00